

Sygn. akt II PSK 172/21

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa P.U.

przeciwko M. [...] Spółce z o.o. w Ż.

o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 17 czerwca 2020 r., sygn. akt IV Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 17 czerwca 2020 r. oddalił apelację powoda P.U. od wyroku Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 23 stycznia 2020 r., którym oddalono powództwo przeciwko pozwanemu M.[...] Spółce z o.o. w Ż. o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji uznając, że dokonane w dniu 24 maja 2019 r. wypowiedzenie umowy o pracę powodowi było uzasadnione i nie naruszało trybu formalnego (art. 38 i art. 30

§ 4 k.p.). Przyczyną wypowiedzenia była utrata zaufania pracodawcy do powoda, wynikająca z powtarzających się naruszeń przepisów prawa o ruchu drogowym, zagrażających bezpieczeństwu przewożonych pasażerów oraz narażających ich na niedogodności. Pracodawca w piśmie skierowanym do organizacji związkowej oraz wypowiadającym umowę o pracę wskazał na prowadzone pomiędzy stronami sprawy sądowe, w których stwierdzono naruszenie przez powoda przepisów prawa o ruchu drogowym, a w konsekwencji prowadzące do powstania sytuacji zagrażających bezpieczeństwu innych pasażerów np. prowadzenie autobusu z otwartymi przednimi drzwiami wejściowymi - co doprowadziło do utraty zaufania do powoda jako pracownika zatrudnionego na stanowisku kierowcy - złożoną na powoda skargę pasażera, a dodatkowo w wypowiedzeniu powołał się na niewykonanie przez powoda polecenia służbowego. To oznacza, że pozwany pracodawca prawidłowo zrealizował obowiązek wynikający z art. 38 k.p. oraz art. 30 § 4 k.p., a zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdza zdarzenia, które zadecydowały o utracie zaufania pracodawcy.

Powód w całości zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia i zmiany zaskarżonego wyroku w całości poprzez przywrócenie go do pracy u pozwanego na dotychczasowych warunkach pracy oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu za wszystkie instancje, względnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przed Sądem drugiej instancji z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego, a także rozpoznania sprawy na rozprawie.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania, mających istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 4 k.p., przez nieuwzględnienie okoliczności niepodania powodowi w pisemnym oświadczeniu pozwanego prawdziwej, rzeczywistej i konkretnej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę; 2) niewłaściwe zastosowanie art. 38 § 1 k.p., przez nieuwzględnienie wady wypowiedzenia umowy o pracę, polegającej na podaniu zakładowej organizacji związkowej innej przyczyny wypowiedzenia stosunku pracy niż wskazana w pisemnym oświadczeniu skierowanym do powoda; 3) niewłaściwe zastosowanie art. 45 § 1 k.p., przez nieprzywrócenie powoda do pracy pomimo wady

wypowiedzenia umowy o pracę polegającej na podaniu nieprawdziwej i niekonkretnej przyczyny wypowiedzenia oraz na nieskonsultowaniu zamiaru wypowiedzenia z reprezentującą powoda zakładową organizacją związkową z podaniem tej samej przyczyny wypowiedzenia; 4) naruszenie przepisu art. 233 § 2 k.p.c. w związku z art. 228 § 2 k.p.c., przez nierozważenie wad formalnych wypowiedzenia stosunku pracy i przez nieuwzględnienie niewłaściwego wykorzystania znanej Sądowi pierwszej instancji z urzędu wiedzy o innych postępowaniach stron przed tym Sądem, w tym o dwóch zakończonych ugodami - równoważnymi w skutkach prawnych z uwzględnieniem powództwa; 5) naruszenie art. 328 § 2 k.p.c., przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn nierozważenia wzmiankowanej w tym uzasadnieniu okoliczności, że jedna z przyczyn wypowiedzenia powodowi stosunku pracy zaistniała już po dokonaniu konsultacji zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę z reprezentującą powoda zakładową organizacją związkową; 6) naruszenie przepisu art. 328 k.p.c., przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn nieuwzględnienia przy rozpoznawaniu sprawy okoliczności wady formalnej zaskarżonej czynności, wynikającej z naruszenia przez pozwanego trybu rozwiązania z powodem stosunku pracy poprzez podanie zakładowej organizacji związkowej innej przyczyny (jednej) niż podane dwie przyczyny w skierowanym do powoda pisemnym oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy o pracę.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podano, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ponieważ wyrok Sądu Okręgowego jest sprzeczny z prawem i rażąco narusza przepisy postępowania. W przebiegu postępowania okazało się, że w wypowiedzeniu umowy o pracę podana została inna przyczyna niż w pisemnym powiadomieniu organizacji związkowej o zamiarze wypowiedzenia umowy o pracę, a zatem doszło do naruszenia art. 38 § 1 k.p. Z kolei w zakresie naruszenia przepisów postępowania doszło do nieuwzględnienia, że do rozwiązania umowy o pracę z powodem doszło w sposób rażąco sprzeczny z prawem, bowiem pracodawca nie wskazał prawdziwej, rzeczywistej i konkretnej przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę i nie skonsultował tej samej przyczyny z organizacją związkową. Wada czynności wypowiedzenia umowy o pracę powinna natomiast skutkować przywróceniem powoda do pracy na poprzednich warunkach.

Pozwany w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać „kwalifikowaną” postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126;

z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem „rażącego”, „ewidentnego”, „kwalifikowanego” lub „oczywistego”, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587).

Oceniany w tym kontekście wniosek powoda o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Jego uzasadnienie w przeważającej części sprowadza się do alternatywnej oceny materiału dowodowego w zakresie tego, czy oświadczenie woli pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę wskazuje te same przyczyny, które podane zostały do organizacji związkowej w ramach konsultacji zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę. W rzeczywistości jest to zatem niedopuszczalna dyskusja z poczynionymi już i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz przeprowadzana własna ocena sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 158/14, LEX nr 1768887 i z dnia 25 czerwca 2019 r., II UK 290/18, LEX nr 2685442).

Zauważyć także trzeba, że jedynym przepisem, na który powołuje się skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest art. 38 § 1 k.p. Mimo iż skarżący powołuje się w uzasadnieniu wniosku na naruszenia przepisów postępowania nie odwołuje się wprost do żadnego z przepisów Kodeksu

postępowania cywilnego a jedynie opisowo zarzuca „nieujawnienie w uzasadnieniu wyroku oczywistego i bezspornego ustalenia, że do rozwiązania umowy o pracę doszło w sposób rażąco sprzeczny z prawem – na skutek naruszenia trybu rozwiązania stosunku pracy”, co pozwala jedynie domniemywać, że skarżącemu chodzi o przepisy postępowania wymienione w podstawach skargi kasacyjnej.

Tymczasem, jak wspomniano powyżej, o tym, że skarga kasacyjna jest uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw a do wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie jest wystarczające podjęcie ogólnej polemiki z orzeczeniem Sądu drugiej instancji. Ponadto - wbrew odmiennemu twierdzeniu skarżącego - uzasadnienie wyroku jest jasne w sferze faktycznej i rzeczowe w argumentacji prawnej, a art. 327¹ k.p.c. (poprzednio art. 328 § 2 k.p.c.) nie jest przepisem, który stanowiłby płaszczyznę do podważania podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2020 r., I PK 19/19, LEX nr 3221263). Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że powołanie się w skardze kasacyjnej na naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. (obecnie art. 327¹ k.p.c.) jest usprawiedliwione tylko w tych wyjątkowych wypadkach, gdy uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji nie zawiera wszystkich wymaganych elementów lub zawiera tak kardynalne braki, że niemożliwe jest dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia, co uniemożliwia przeprowadzenie kontroli kasacyjnej. Tylko bowiem wówczas stwierdzone wady mogą mieć wpływ na wynik sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2021 r., II UK 45/21, LEX nr 3112371 i orzeczenia tam powołane), a taka sytuacja nie ma miejsca w tej sprawie.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego w myśl art. 98 § 1 k.p.c.